

**DESIGN MANAGEMENT OF FORMAL ACTIVITIES  
DIRECTED TO THE VALUATION AND AMPLIFICATION  
OF ENTREPRENEURIAL SKILLS**

**MANAGEMENTUL PROIECTĂRII ACTIVITĂȚILOR  
FORMALE DIRECȚIONATE SPRE VALORIFICAREA ȘI  
AMPLIFICAREA COMPETENȚELOR ANTREPRENORIALE**

**IOVU-CARAUȘ Marina**, grad didactic superior,  
Colegiul Național de Comerț al ASEM, Petru Rareș 18,  
Chișinău, Republica Moldova  
iovucarusmarina@gmail.com  
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0008-7166-293X>

**ENACHI Olga**, grad didactic întâi,  
Colegiul Național de Comerț al ASEM, Petru Rareș 18,  
Chișinău, Republica Moldova  
olgaenachi2015@gmail.com  
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0007-7656-8136>

**Rezumat:** Reformarea managementului educațional spre utilizarea eficientă a tuturor posibilităților de activitate din sistemul educațional, dimensionarea obiectivelor către adaptarea la realitățile și cerințele prezentului, face ca această dimensiune să prescrie traiectoria de la „ceea ce este” la „ceea ce trebuie să fie”.

Conceptul de spațiu de dezvoltare atribuit învățământului face ca abordarea acestui sistem să aibă ca repere următoarele noțiuni: eficacitate, eficiență, optimizare, competitivitate, echitate. Proiectarea și implementarea obiectivelor educaționale prin prisma dezvoltării competențelor facilitează valorificarea potențialului uman, a performanțelor actorilor educaționali și eficientizarea procesului în sine.

Formarea unei societăți informaționale este determinată de relația profesor-elev, iar imperativul fiind *competența*. Specific unităților de curs din domeniul economic, ca obiectiv de referință servește dezvoltarea *competenței antreprenoriale și spiritul de inițiativă* ce se referă la capacitatea de a acționa în fața oportunităților, a ideilor și de a le transforma în valori pentru ceilalți. Abordarea acestei competențe prin prisma relațiilor: elev - societate și profesor-elev, condiționează apariția unei schimbări strategice, viziuni economice, atitudinii comportamentale, consolidării unui parteneriat educațional.

**Summary:** The reformation of educational management towards the efficient use of all activity possibilities in the educational system, the dimensioning of the objectives towards adaptation to the realities and requirements of the present and the technical endowment of

the institutions, makes this approach prescribe the trajectory from "what is" to "what must either". The concept of development space attributed to education makes the approach of this system have the following notions as benchmarks: effectiveness, efficiency, optimization, competitiveness, equity.

The design and implementation of educational objectives through the lens of skills development facilitates the exploitation of human potential, the performances of educational actors and the efficiency of the process itself. The formation of an information society is determined by the teacher-student relationship, and the imperative being competence. Specific to the course units in the economic field, the reference objective serves the development of entrepreneurial competence and the spirit of initiative, which refers to the ability to act on opportunities and ideas and transform them into values for others. Approaching this competence through the prism of relations: student - society and teacher - student, conditions the emergence of a strategic change, economic visions, behavioral attitude, strengthening of an educational partnership.

**Cuvinte cheie:** educație, management educațional, competența antreprenorială și spiritul de inițiativă, proiectare didactică, tehnici didactice

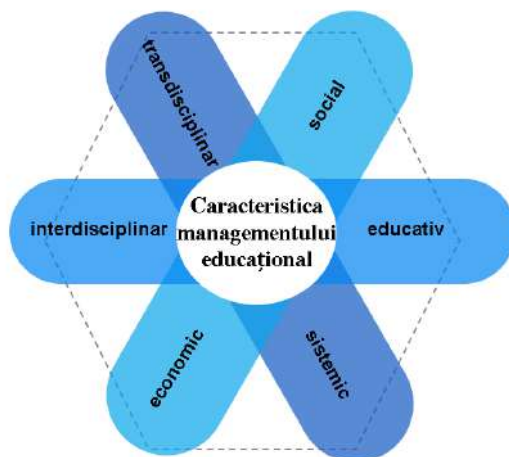
**Keywords:** education, educational management, entrepreneurial competence and spirit of initiative, didactic design, didactic techniques

Calitatea în educație, privită ca un indicator al dezvoltării sociale, reprezintă un deziderat al politicilor educaționale orientat către formarea/dezvoltarea generației tinere în spiritul libertății, independenței, deschiderii către schimbare și inovare [2]. Armonizarea învățământului la standardele educaționale și tehnologiile contemporane determină dezvoltarea durabilă a resurselor umane / societății. Formarea unei societăți informaționale este determinată de relația profesor-elev, iar imperativul fiind *competența*.

Sistemul educațional, conturat ca un domeniu de primă necesitate a vieții sociale cu un termen de realizare nedeterminat, pornind de la competența „învățarea pe tot parcursul vieții”, depinde de calitatea cadrelor didactice, a formării și dezvoltării lor prin experiența profesională acumulată, precum și de nivelul managementului instituțional.

Necesitatea reconceptualizării managementului educațional la nivel de sistem este prevăzută în Strategia „Educația 2030” [9], care include ca un obiectiv major „Îmbunătățirea planificării și a managementului rețelei instituțiilor de învățământ” [6]. Scopul acestui obiectiv este determinat de utilizarea eficientă a tuturor posibilităților de activitate din sistemul educațional, dimensionarea obiectivelor către adaptarea la realitățile și cerințele prezentului și dotarea tehnică a instituțiilor.

Ioan Jinga definește *managementul pedagogic ca știința și arta de a pregăti resursele umane, de a forma personalități potrivit unor finalități acceptate de individ și de societate* [7]. Luând în considerație plurivalența socială, economică și politică a idealului educativ, cercetătorii susțin că managementul educațional se caracterizează prin caracterul său: social, educativ, sistemic, economic, interdisciplinar și transdisciplinar (Figura 1).



**Figura 1.** Caracteristica managementului educațional

Practicile educaționale punctează că o educație eficientă are loc prin mixarea mediului educațional formal și informal. Astfel, o învățare eficientă pornește de la situația existentă, dacă urmărește formarea unui kit de competențe valoroase, transformă evaluarea în învățare, implică situații de învățare provocatoare și variate, beneficiază de suport tehnic [2].

Conceptul de spațiu de dezvoltare atribuit învățământului face ca abordarea acestui sistem să aibă ca repere următoarele noțiuni: eficacitate, eficiență, optimizare, competitivitate, echitate. Proiectarea și implementarea obiectivelor educaționale prin prisma dezvoltării competențelor facilitează valorificarea potențialului uman, a performanțelor actorilor educaționali și eficientizarea procesului în sine. Pornind de la afirmațiile lui C. Glava "dezvoltarea profilului de competență profesională este determinat de ansamblul integrativ flexibil de cunoștințe, abilități, atitudini, valori și capacități de aplicare și transfer, fiind obiectul unor recristalizări, precizări și evoluții permanente în funcție de achizițiile și experiențele practice și reflexive ulterioare", astfel, acesta poate fi proiectat prin două atribute de bază: acțiunea și reflecția, fiind influențate de către mediul intern și extern [2].

Conform articolului 5 al Codului Educației, educația are ca misiune [8]:

- a. satisfacerea cerințelor educaționale ale individului și ale societății;

- b. dezvoltarea potențialului uman pentru a asigura calitatea vieții, creșterea durabilă a economiei și bunăstarea poporului;
- c. dezvoltarea culturii naționale;
- d. promovarea dialogului intercultural, a spiritului de toleranță, a nediscriminării și incluziunii sociale;
- e. promovarea învățării pe tot parcursul vieții;
- f. facilitarea reconcilierii vieții profesionale cu viața de familie pentru bărbați și femei;
- g. dezvoltarea spiritului civic și promovarea cetățeniei active.

Învățarea din perspectiva competențelor marchează o schimbare strategică dinspre obiectivele pedagogice spre competențele școlare și o mutație de accent dinspre evaluarea sumativă/normativă spre evaluarea formativă și formatoare, sugerând o abordare integratoare a activității de formare - evaluare a competențelor școlare și realizarea acesteia după cerințele instruirii și evaluării autentice. Conceptele de competență școlară, de instruire și evaluare autentică câștigă tot mai mult teren grație faptului că sânt racordate la nevoile de formare ale elevului și la cerințele vieții sociale. Evaluarea finalităților educaționale, determinată de formarea unui caracter integru și dezvoltarea unui sistem de competențe, permite participarea activă a individului la viața socială și economică.

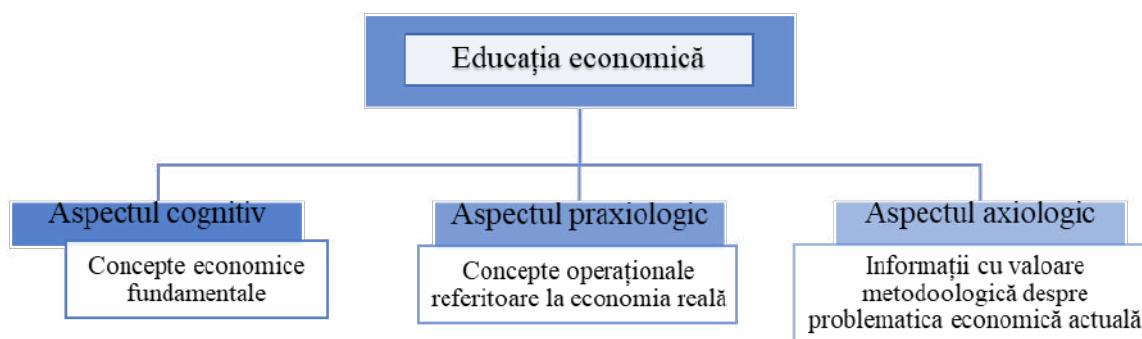
Specific unităților de curs din domeniul economic, ca obiectiv de referință servește dezvoltarea *competenței antreprenoriale și spiritul de inițiativă* ce se referă la capacitatea de a acționa în fața oportunităților și a ideilor și de a le transforma în valori pentru ceilalți. Ele se întemeiază pe creativitate, gândire critică, soluționarea problemelor, luarea de inițiative, perseverență și capacitatea de a lucra în colaborare cu scopul de a planifica și a gestiona proiecte care au o valoare culturală, socială sau financiară. Competențele antreprenoriale necesită cunoașterea diverselor contexte și oportunități pentru punerea ideilor în practică în activitățile personale, sociale și profesionale precum și o înțelegere a modului în care acestea pot să apară. Educabilii astfel fac cunoștință cu abordările din domeniul de planificare și gestionare a proiectelor, cu oportunitățile și provocările sociale și economice cu care se confruntă un angajator, entitate sau societate.

Abordarea acestei competențe prin prisma relațiilor elev - societate versus profesor -elev, condiționează apariția unei schimbări strategice, viziuni economice, atitudinii comportamentale, consolidării unui parteneriat educațional. Educarea oamenilor în general, a tinerilor în formare în special, în

spiritul economiei de piață are efecte benefice și pentru viața cotidiană, dar și pentru evoluția profesională a tinerilor, fiind practic o pregătire indirectă pentru muncă și inițiativa privată, participând activ la dezvoltarea personală și socială.

Astăzi, **educația economică** este privită ca o dimensiune a educației integrale, bazată pe pilonii educației: **a ști, a face, a fi, a conviețui**, fiind caracterizată prin prisma următoarelor *aspecte* (figura 2):

- *cognitiv* - termeni și concepte specifice economiei de piață;
- *praxiologic* - formarea de capacități esențiale pentru desfășurarea unei activități economice eficiente și responsabile în spațiul privat și public;
- *axiologic* - gestionarea eficientă a vieții private, a propriei afaceri, în acord cu aspirațiile personale și cu exigențele comunității.



**Figura 2.** Aspectele educației economice

Educabilii explorează ideea că sistemul economic pe care o societate îl utilizează pentru producție, distribuție și consumul de bunuri sau servicii afectează semnificativ indivizii din acea societate și explică alegerea rațională prin modelarea matematică a costului de oportunitate pentru efectuarea unei alegeri corecte. De asemenea stabilesc modul în care achiziția cognitivă a conceptelor de proprietate și banii stimulează abilitatea de a desfășura diverse activități practice cu caracter economic fie a-și lansa propria activitate antreprenorială, formându-și astfel *competențe economice cognitiv-teoretice*.

*Competențele economice acțional-practice* rezidă în profunzimea aplicabilității conceptelor de consumator și producător, economii, cheltuieli și investiții, debitori, creditori, ce conduc la abilitatea elevilor de a elabora programe proprii de consum ce maximizează utilitatea în calitate de consumator rațional (*Homo economicus*), cât și a determinării cheltuielilor de producție pentru formarea prețurilor bunurilor și serviciilor, fapt ce le permite a aprecia activitatea antreprenorială din Republica Moldova ca o perspectivă de angajare în câmpul muncii.

Pentru a asigura un mediu educațional propice învățării și dezvoltării elevilor, care să ofere în egală măsură posibilitatea de a se dezvolta în ritmul lor individual și de a valorifica interesele și potențialul lor individual, este necesar ca educabilii să stabilească prin propriile convingeri funcționalitatea mecanismului concurențial, impactul implicării statului în economia de piață a Republicii Moldova, cât și „înțelegerile secrete de cartel” create între agenții economici pentru dominarea pieței, formându-și idei în raport cu rolul statului în protejarea concurenței loiale.

Pivotul formării competențelor antreprenoriale este determinat de reflecția economică abordată și proiectată în cadrul activităților formale, fiind fundamentată pe:

- Implicarea activă și conștientă în formarea și dezvoltarea profesională;
- Centrarea pe strategii eficiente de acțiuni;
- Eliminarea complexului factorial cauzat de eșecul școlar/profesional;
- Adaptarea progresivă la contexte cognitive.

În contextul celor menționate remarcăm că dezvoltarea unor competențe durabile poate fi realizată prin replierea funcțională și relațională a conținuturilor curriculare, or, materializarea acestor deziderate este direct proporțională cu impactul proiectării didactice. Concepută sub aspectul unui demers pedagogic flexibil, proiectarea didactică este un proces de anticipare personalizat de către cadrul didactic, bazat pe un ansamblu de operațiuni deliberative în concordanță cu instrumentele didactice adaptate la contextele educaționale. Exigențele față de proiectarea didactică este raportată la caracterul aplicativ și estimativ al conținuturilor trasate astfel încât demersurile inițiale să fie soldate cu realizarea obiectivelor fixate. Astfel, cadrul didactic devine actorul propriei orientări care îi oferă dreptul de a discerne prioritățile, a fixa tehnicile ce vor permite aplicarea și valorificarea propriei învățări a elevilor, precum și eficientizarea inerentă a actului didactic.

Dezvoltarea competențelor antreprenoriale și spirit de inițiativă va fi direct proporțională prefigurării proiectării didactice, care trebuie să răspundă la patru întrebări:

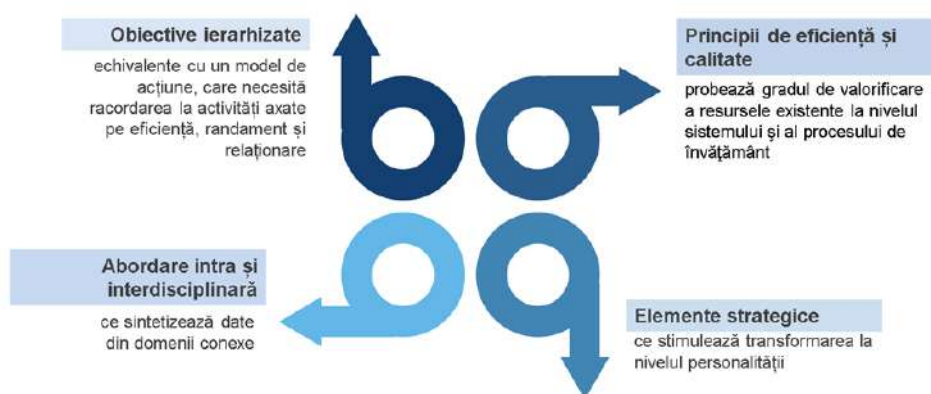
- ce voi face? - se va preciza obiectivele formate la finalul activității;
- cu ce voi face ce mi-am propus? - prin consemnarea resurselor materiale și a conținuturilor;
- cum voi face? - a cărui cadru de referință este realizarea activităților în baza metodelor, procedeelelor și materialelor propuse;

→cum voi evalua? - valorificată în baza acțiunilor/probelor de evaluare selectate.

Proiectarea eficientă a unei activități curriculare este determinată de repercusiunea designului instrucțional elaborat în corespundere cu cadrul de referință, dimensionat pe: stabilirea formei de organizare a activității instructiv-educative și încadrarea ei în unități de învățare, fixarea obiectivului fundamental și implicit a activității proiectate, determinarea obiectivelor operaționale, selectarea și prelucrarea conținuturilor, elaborarea strategiei de instruire, stabilirea structurii procesuale flexibile a lecției, consemnarea strategiei de evaluare și autoevaluare.

Abordarea progresistă a unui act didactic este vizualizată prin prisma relaționării în mod direct a proiectării didactice cu obținerea competențelor de către actanți în cadrul căruia se operează cu resurse didactice ce permit asocierea și relevanța experiențelor autentice din "viață reală", precum și consolidarea valențelor formative a actantului asigurând reușita acțiunilor educaționale.

În astfel de circumstanțe, misiunea profesorului este de a asigura în clasă un climat psihologic benefic stimulării și dezvoltării unei învățări eficiente, astfel încât educabilii să aibă posibilitatea de a-și prezenta ideile și opiniile într-o atmosferă bazată pe propria învățare și autocunoaștere, dar direct proporțională unei operări valorificatoare managementului proiectat de către cadrul didactic (Figura 3).



**Figura 3.** Operarea sistemică a managementului educational

Profesorul, managerul propriei activități didactice, este perceput ca “Om – orchestră” ce asigură realizarea unei continuități logice și firești a demersului educațional, astfel încât se validează ascensiuni profesionale la diferite trepte ale învățării.

În acest cadru de referință, experiența didactică a condiționat restructurarea propriilor modele implementate în procesul de instruire, ce au conturat contextul educațional ca unul continuu și centrat pe antrenarea și dezvoltarea competențelor necesare integrării în mediul noilor exigențe. Prin urmare putem creiona tehnica *Studiului de caz*, valorificată datorită aspectului formativ, ce permite realizarea sarcinilor prin descoperire, aplicare, confirmare, fixare a cunoștințelor. Aceasta permite confruntarea directă a elevilor cu o situație reală și autentică, exemplificată prin calcule, proiectate cu concluzii de referință.

Gamificarea educației prin *Quizizz* transformă telefonul mobil, din inamic în prieten al profesorului, asigurând proiectarea conținutului educațional digital într-un format interactiv-participativ reliefând dezvoltarea gândirii critice. Un punct forte al acestei tehnici rezidă în reducerea timpului de învățare și stimularea capacității de instruire inovatoare, or, relevanța procesuală este determinată de calitatea actului educațional.

În scopul gradării și valorificării nivelului de cunoaștere, tehnica „*Omulețul din hârtie*” este interpretată ca un proiectant al etapei de asimilare a conținuturilor și validare a competențelor. Observarea sistematică a comportamentului elevului în baza acestei tehnici susține previziunea cunoașterii sau lipsa acesteia și introduce o notă de varietate făcând mai agreabil actul evaluativ. Aspectul proiectiv îi permite să distingă preocupările educabililor, nivelul de satisfacție, precum și vectorii de orientare din perspectiva formării viitorilor specialiști.

### **Bibliografie:**

1. PATRAȘCU D., PATRAȘCU L., MOCRAC A. Metodologia cercetării și creativității psihopedagogice, Chișinău: Știința, 2003, 252 p., ISBN 9975-67-320-1
2. COJOCARU V GH., COJOCARU V., POSTICĂ A. Dezvoltarea competențelor didactice și manageriale prin sistemul E-learning în sistemul de formare continuă, Chișinău: Tipografia Centrală, 2017, 224 p., ISBN 978-9975-53-858-9
3. PATRAȘCU D., Tehnologii educaționale, Chișinău: Tipografia Centrală, 2005, 704 p., ISBN 9975-78-379-1
4. COJOCARU V GH., Competență, performanță, calitate, concepte și aplicații în educație, Chișinău: Topografia UPS Ion Creangă, 2016, 273 p., ISBN 978-9975-46-281-5



5. Formarea competențelor didactice prin e-learning. Cluj-Napoca: Casa cărții de Știință, 2009.
6. REYNOLDS, F. D., & BARKSDALE, H. C. Marketing and the quality of life. Chicago, IL: American Marketing Association. 2018, p. 99.
7. JINGA I., Negreț-Dobridor I., Inspecția școlară și design-ul instrucțional. București: AramisPrint, 2004.

**Surse web:**

8. Codul Educației  
[https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=110112&lang=ro](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110112&lang=ro)
9. Strategia de dezvoltare „Educația 2030”  
[https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=136600&lang=ro](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136600&lang=ro)
10. Rolul Marketingului și serviciilor educaționale ce pot fi oferite de școală.  
În: <https://www.qualform.snsr.ro/campanie-online/rolul-marketingului-si-serviciile-educationale-ce-pot-fi-oferite-de-scoala>